

STEFANOVITS PÉTER

Természettudományos tartalmakkal teli gondolatok Szemadám György kiállítása elé*

BEVEZETÉS

Tisztelt Hallgatóság!

Hiszem, hogy nem mondok újat azzal senkinek, miszerint a Világegyetem folyamatosan és gyorsulva tágul. E mellett – meglehetősen függetlenül tőle – romlik az ún. kollektív tudásunk megítélésem szerint. Volt idő ugyanis, amikor még mindenki tudta, hogy a gyelóka mikor érik és a szlamács ott lógott minden férfiember oldalán. Akkoriban nem keverték össze az esszenciális tudásúkat, azaz a szólások, közmondások ismerői a mondatok szavait, jelentését. Itt van mindjárt az egyik legismertebb, mely így szól: „Madarat tolláról, embert barátjáról”. Pediglen amikor még a nyelványon is lehetett lizsót kapni a hétvégeken, akkor helyesen mondták: „Madarat barátjáról, embert tolláról”. Mert így helyes, ugyanis én megismerem a Szemadám Gyurit az írásáról! Az meg egyenesen tévedés, hogy „Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet” ... De bizony lehet! A szólás helyesen: „Aki a madarat szereti, rossz ember nem lehet”! Hiszen a Szemadám Gyuri jó ember és szereti a madarakat, tehát így kell mondani ezentúl.

TÁRGYALÁS

Ne kerüljessük a témát, hiszen kiállításon vagyunk és miközben a Világegyetem folyamatosan és gyorsulva tágul, tehát nincs olyan sok időnk, mivel atomi részecskéink is egyre távolodnak egymástól és ennek folytán mi is távolodunk egymástól, ezért sietnem kell és ezen a vörösbor fogyasztása sem segíthet majd, legfeljebb csak rövid távon, amikor gondolataimat befejeztem.

Mely képeket szeretek ezen a kiállításon és miért? Nézzünk körül e kis, intim térben, a főfalon mintegy tartalomjegyzéket olvashatjuk a négy művet, amelyek felviláncolják Szemadám világát: korok, kultúrák felidézését, a madár szimbolikáját, a maszkot, mely sokjelentésű, itt – számomra – a dada gyermeki játékosságát és abszurditását jeleníti meg, az emblemikus formaalkotást és egy váratlan elemet, a fekete gesztust, ami sokértelmű jelentéssel bírhat, így magukra bízom ennek megfigyeltetését.

* Megnyitó beszéd Szemadám György kiállításán a Palota Galériában 2015. április 7-én.

A jobb oldalon az ifjú, lázadó Szemadám figuráját és egyben a kort felidéző munkákat láthatunk, portréja akár Jimmy Hendrixé is lehetne, fiatal korunk világának vizuális eszközeit megidézve módon megfestve. Ezen a falon szereplő művek a következő fogalomrendszerbe foglalhatóak és az alábbi szavakkal írhatóak le. Tárgyak átlényegítése – átlelkesítése, a mágia felidézése, leletek, fosszilis maradványok felmagasztosulása, ősi kultuszok felvillantása – térben is megjelenő dobozművek formájában, földszínek gazdag festői világába ágyazva.

Ez a tendencia felerősödik a bal oldali képsoron, ahol finom és gazdag festőiséggel a tárgyidézetek sorát élvezhetjük, példaként a hozzám közelálló földműves munkaeszközök átlényegítését gazdag ornamentikába ágyazva, dekorativitással vegyítve, a befoglaló keret motívumait nagy érzékenységgel a műbe olvasztva.

E jelentéktelen tárgyvilág színpadra állítása több, mint képi geg, esztétizálás: Szemadámiban szemérmesen és tapintatosan jelen van a Tanító, a jelek – szimbólumok ismerője aki, mint a Sámán a törzsi sátor sarkában gubbasztva bűg, hangjának egyre erősödő dallama betölti a teret. Akár egy meditációs buddhista harang hangja, amit tibeti nyelven drilbunak neveznek vagy a páros hangkeltő kultikus eszköz, az érces hangú tingsha. Nem hagyja feledni az ősök tudását, szellemét, emléket állít az I. háborúban szenvedőknek, az Istenért, a Hazáért és a Királyért életüket áldozóknak.

A tudás megszerzésének, az ismeretek gyűjtésének régi, jó módszere a kíváncsiság, a világ tájainak bejárása, a zombékos, vizes költőhelyek feltérképezése, valamint az állatok és az emberek kertjében történetek leírása, életünk és múltunk emlékeinek rögzítése. Apáink, nagyapáink sorsának ismerete, vagyis az a káprázatos fizikai és szellemi világ, ami egyedül az emberé.

Ebben jár elől a Mester és hagyja maga mögött képeit, könyveit, mintegy útjelzőnek a Kárpátok medencéjében ma élő utódok számára, hogy ne higgyék azt, amit a brókerek világa ígér, hanem keljenek útra és őszi naplementekor üljenek a madárlesen vagy kövessék a kistróka nyomát a hóban.

BEFEJEZÉS

A Világegyetemről, ha jól emlékszem már tettem említést, de az atommagon belüli viszonyokról még nem beszéltem. Ez azért is érdekes, mert nem tudom felfogni, hogy miként lehetséges az, ami az atomon belül történik – amit a fizikusok állítanak – miszerint a neutronok egy végtelen térben mozognak a pozitronnal való kölcsönhatás során... Ez esetben a végtelen szón van a hangsúly!

Visszatérve a művészbárát világába, összefoglalásként az erények felsorolása következik: képeim a Világ teljességének felmutatására törekszik, megidézve a teremtett természet szeretett lényeit, mindezt a szakmai megfogalmazás magas fokú igényességével teszi. Saját kultúrájának határain túllépve, a keleti filozófia és a törzsi létele-

mek útját is jól ismerő utazóként. Nevezzük Őt a mai este emlékére „Homo Cultikus”-nak, a transzcendens emberi kultúra-történet egyik őrzőjének.

Miközben örömmel nyitom meg az érdeklődők számára Szemadám György kamara kiállítását, itt a Palota Galériában, nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy a Világegyetem folyamatos és gyorsuló tágulását nem követhetjük emberi értelmünkkel és talán ennek köszönhető, hogy távolodom és egyre gyengül a hangom...

Rákospalota, 2015. április 7.

A kiállítás megnyitása: Szemadám György, Ferk Ilona, Stefanovits Péter